

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

Diagnoza Kultury w gminie Nasielsk

Michał Bargielski, Karol Wittels

Warszawa, 2015 r.

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

WPROWADZENIE

1.1. Uwarunkowania badania i cele

1.2. Przyjęte założenia metodologiczne i uczestnicy badania

2. OCZEKIWANIA WOBEC INSTYTUCJI KULTURY

2.1. Uczestnictwo w działaniach kulturalnych

2.2. Oczekiwania wobec czasu wolnego i Nasielskiego Ośrodka Kultury

3. POTENCJAŁ ROZWOJU KULTURY W GMINIE

4. PODSUMOWANIE

4.1. Rekomendacje

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

Wprowadzenie

1.1. Uwarunkowania badania i cele

Badanie zostało zrealizowane od kwietnia do czerwca 2015 r. przez Fundację OBSERWATORIUM na zlecenie Nasielskiego Ośrodka Kultury (dalej: NOK) w ramach dofinansowania ze środków programu Domy Kultury+: Inicjatywy Lokalne (dalej: DK+) prowadzonego przez Narodowe Centrum Kultury. Prace obejmowały:

Badanie ankietowe, przeprowadzone przy pomocy ankiety elektronicznej. Odpowiedzi udzieliło 261 osób.

Warsztaty diagnostyczne z liderami opinii i przedstawicielami grup kluczowych interesariuszy gminnej polityki kulturalnej. Udział wzięło około 20-25 osób;

Warsztaty diagnostyczne z grupami potencjalnych uczestników działań NOK, połączone z warsztatami tworzenia projektów i prezentacją założeń konkursu grantowego na inicjatywy lokalne, organizowanego w ramach Programu DK+. W tej części badania udział wzięły 23 osoby.

Cele rozpoczętego procesu można podzielić na trzy grupy. Przede wszystkim zleceniodawcy zależało na przeprowadzeniu otwartego dla wszystkich procesu diagnostycznego, który pozwoliłby na zebranie oczekiwań mieszkańców, dotyczących roli ośrodka kultury w społeczności. Drugim ważnym zagadnieniem, była próba wyłonienia pojedynczych osób, grup mieszkańców lub organizacji pozarządowych zaangażowanych w animowanie życia kulturalnego gminy. Efektem tej części procesu miało być stworzenie mapy zasobów, a także zachęcenie do współpracy z NOK. Ostatnim celem, było przygotowanie chętnych, do aplikowania o środki w ramach konkursu grantowego na inicjatywy lokalne, prowadzonego w ramach Programu DK+.

Przeprowadzona została również prezentacja wstępnych wyników podczas Dni Nasielska. Ogłoszono wtedy także listę inicjatyw, które uzyskały dofinansowanie.

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

1.2. Przyjęte założenia metodologiczne i uczestnicy badania

W badaniu brały udział zróżnicowane grupy mieszkańców. W części jakościowej, warsztaty skupiły zarówno młodych mieszkańców: młodzież gimnazjalną oraz ze szkół średnich, a także lokalnych liderów z terenu całej gminy, reprezentantów środowisk nauczycielskich, samorządowych (przedstawiciel Rady Gminy, a także przedstawiciele sołectw). Obecni byli również reprezentanci organizacji pozarządowych i kościelnych, jak również organizacji młodzieżowych.

Spotkania warsztatowe, w części diagnostycznej opierały się na trzech blokach zadań, w których uczestnicy proszeni byli najpierw o wskazanie dwóch lub trzech odpowiedzi – przykładów prowadzonych przez siebie działań, aktywności, w których brali udział lub miejsc, które uznają za istotne dla kultury w gminie. Moderatorzy prowadzący spotkania grupowali takie odpowiedzi, i po wstępnej kategoryzacji prowadzili dyskusję, pogłębiając pojawiające się wątki. Należy podkreślić, że nie ingerowano w pojawiające się w toku rozmowy zagadnienia, a więc uzyskane wyniki oddają sposób rozumienia kultury przez mieszkańców, a nie są efektem sugestii moderatorów. Głównymi obszarami dyskusji, kolejno proponowanymi uczestnikom były:

Praktyki spędzania czasu wolnego – definiowanego jako: czas nie poświęcany na zajęcia szkolne lub przygotowanie się do nich (w przypadku uczniów), lub jako czas nie poświęcany na pracę, dojazdy do niej i obowiązki domowe (opiekuńcze, porządkowe etc.) w przypadku dorosłych;

Udział w zajęciach i korzystanie z oferty NOK w ciągu ostatnich 12 miesięcy;

Cechy idealnego domu kultury.

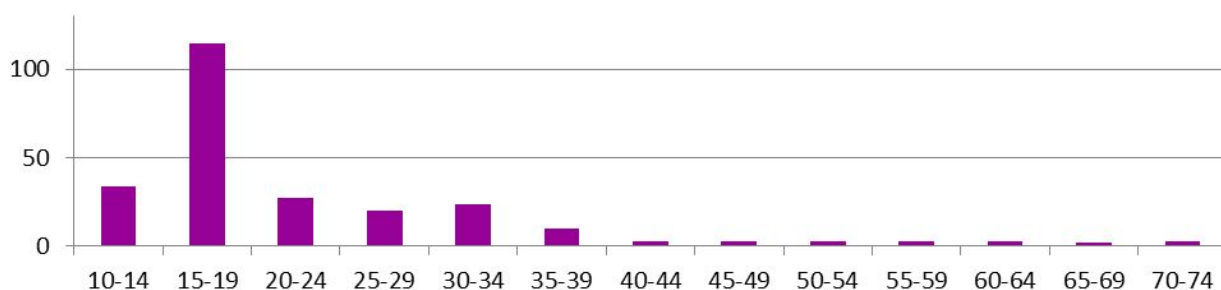
Uczestnicy części ilościowej zostali sklasyfikowani przede wszystkim pod kątem czterech kryteriów: płci, wieku, statusu zawodowego oraz miejsca zamieszkania. W tym ostatnim przypadku, uznaliśmy, że z punktu widzenia planowania działań kulturalnych oraz realizacji celów stawianych przed procesem diagnostycznym ważne jest przede wszystkim rozróżnienie na mieszkańców miejscowości gminnej oraz pozostałych wsi.

Rozkład wieku uczestników badania prezentuje **Wykres 1**. Zastosowany podział na grupy

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

wiekowe odpowiada sposobowi prezentacji danych Głównego Urzędu Statystycznego w ramach badań Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku.

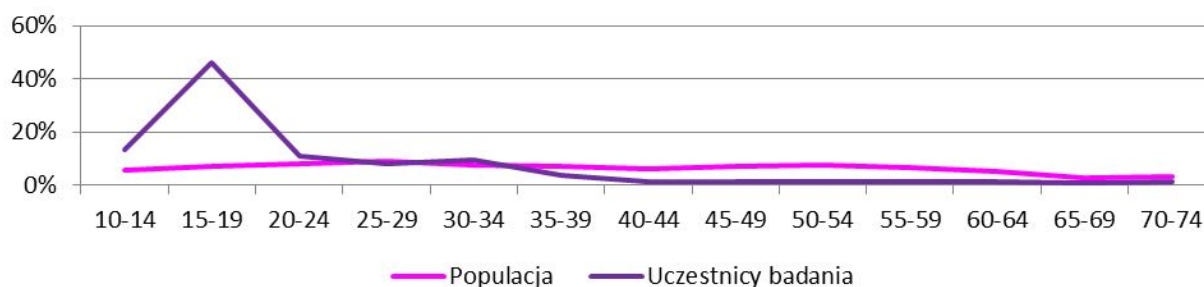
Wykres 1 Wiek uczestników badania

Według GUS w gmina Nasielsk liczy nieco ponad 19,5 tysiąca mieszkańców¹. Porównując profil demograficzny ogółu mieszkańców z profilem uczestników badania (Wykres 2), wyraźnie dostrzegamy zaburzenie proporcji udziału młodzieży. Ten stan rzeczy ma dwie przyczyny. Z jednej strony kluczowa jest strona organizacyjna. Składają się na nią: możliwość przeprowadzenia ankiet audytoryjnych w szkołach, ale także (a w przypadku tego badania w szczególności) wyraźnie wyższy odsetek uczestników z tej grupy wiekowej w ankiecie internetowej.

¹ Dane za Bankiem Danych Lokalnych GUS, dostęp z dn. 27 czerwca 2015 r. www.stat.gov.pl/bdl

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

Wykres 2 Odsetek uczestników badania z danej grupy wiekowej wśród ogółu badanych i odsetek mieszkańców z danej grupy wiekowej w całej populacji.

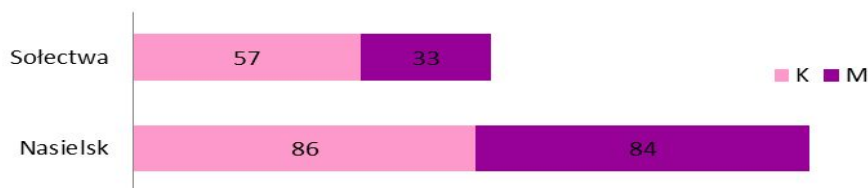
Drugą przyczyną skierowania ankiety przede wszystkim do tej grupy mieszkańców, była arbitralna decyzja zamawiającego, który jest zainteresowany rozwijaniem oferty ośrodka kultury skierowanej właśnie do młodzieży szkolnej. Odpowiada to zapisom *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Nasielsk*, a w szczególności celowi operacyjnemu 1.2 Inwestowanie w mieszkańców. W jego ramach pierwszym wymienionym zadaniem jest właśnie rozwój oferty NOK dla tej grupy wiekowej (działanie 1.2.1)². Przeprowadzony proces diagnostyczny, jest więc kolejnym etapem współpracy wspólnoty samorządowej nad wypracowaniem i wdrożeniem skutecznej strategii rozwoju gminy. Udział w badaniu mieszkańców starszych, powyżej 34 roku życia, znacząco się obniża. Jednak ich głosy były też mocno reprezentowane na spotkaniach warsztatowych. Rozbieżność pomiędzy profilem wieku uczestników badania, a populacją gminy podkreślamy również dlatego, by stało się jasne, że ilościowa część badania nie miała charakteru losowego, ani też nie można na jego podstawie prowadzić istotnych statystycznie analiz. Niewątpliwie jest to jednak materiał, który w wystarczający sposób potwierdza wnioski wynikające z części jakościowej.

Uczestnicy badania, to przede wszystkim mieszkańcy miasta. Z Nasielska rekrutowało się 170 uczestników, natomiast 90 osób zamieszkuje w wiejskiej części gminy. Jedna osoba nie podała swojego miejsca zamieszkania.

² Por. *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Nasielsk do 2020 r.* KOBİKO Sp. z o.o., Nasielsk 2014 r.

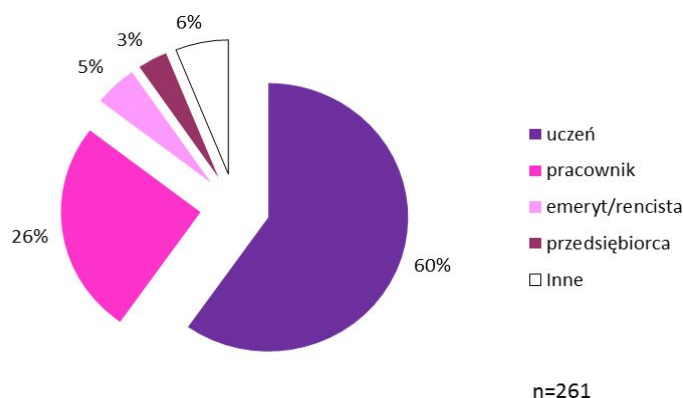

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

Wykres 3 Miejsce zamieszkania uczestników badania ilościowego z podziałem na kobiety i mężczyzn.

Ostatnią kwestią jest status zawodowy uczestników. Z przyczyn podanych już wyżej, dominują w tej grupie uczniowie. Warto zwrócić uwagę na pozostałe grupy, do których przypisywali się uczestnicy badania.

Wykres 4 Status zawodowy uczestników badania ilościowego

Kwestia statusu zawodowego ma dla interpretacji wyników duże znaczenie. Programowanie działalności domu kultury wymaga bowiem uwzględnienia wielu czynników, a przy dysponowaniu ograniczonymi zasobami, trudno jest odpowiedzieć na oczekiwania wszystkich grup zawodowych. Tym bardziej, że część mieszkańców gminy pracuje lub uczy się na co dzień w Warszawie, co wymaga od nich spędzenia wiele czasu w podróży. Biorąc pod uwagę strategię rozwoju gminy, warto w przyszłości pogłębić badania wśród grupy najstarszych mieszkańców, obecnie pozostających na emeryturze lub rencie. Są oni istotnymi interesariuszami Strategii

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

Rozwoju, jednak w niniejszym procesie diagnostycznym uczestniczyli w ograniczonym zakresie – można więc uznać, że rozpoznano potrzeby i oczekiwania jedynie najaktywniejszych przedstawicieli tego środowiska. W celu zaplanowania pełnej oferty dla seniorów, należy rozpoznać pełne spektrum ich potrzeb kulturalnych, również w kontekście ograniczeń wynikających z wieku, stanu zdrowia i potencjału finansowego.

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

2. Oczekiwania wobec instytucji kultury

Sformułowanie przez mieszkańców oczekiwań wobec lokalnej instytucji kultury uzależnione jest od wielu czynników. Z pewnością znaczenie ma dotychczasowy poziom oferty jaka jest dostępna na terenie gminy oraz w miejscowościach, w których bywają mieszkańcy. Dla uczestników badania z pewnością takimi punktami odniesienia były Warszawa i Nowy Dwór Mazowiecki. Co ciekawe, kilkakrotnie pojawiały się jednak głosy dotyczące Pomiechówka, jako miejscowości o potencjale zbliżonym do Nasielska (a wręcz mniejszych możliwościach) jako przykładu miejscowości, w której można w ciekawy sposób spędzać wolny czas.

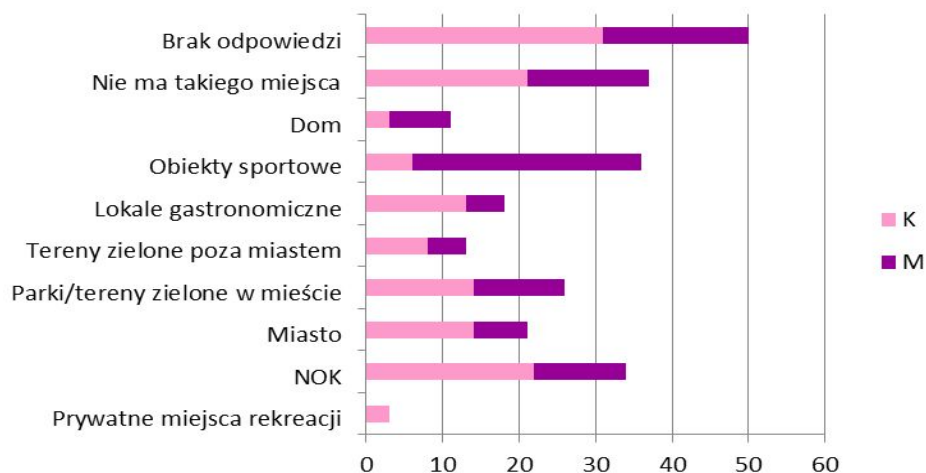
W omawianym przypadku, możemy również dostrzec zrozumienie dla ograniczeń infrastrukturalnych, z którymi boryka się NOK. Siedziba ośrodka jest przede wszystkim przygotowana do pełnienia funkcji kinowej, a organizacja w niej innych zajęć albo wyklucza się z jednoczesną realizacją funkcji podstawowej, albo jest bardzo utrudniona.

2.1. Uczestnictwo w działaniach kulturalnych

Uczestnictwo w działaniach kulturalnych jest tylko jedną z wielu możliwych form spędzania wolnego czasu. Z perspektywy uczestników badania, gdy w części ilościowej pytani byli o miejsca swoich najczęstszych aktywności, aż pięćdziesięcioro z nich nie udzieliło odpowiedzi, a 37 osób wskazało, że na terenie gminy i miasta nie ma takich miejsc, w których lubią spędzać wolny czas.

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

Wykres 5 Miejsca spędzania wolnego czasu na terenie gminy Nasielsk

Wyraźne jest zainteresowanie obiektami sportowymi, chociaż dominuje ono wśród mężczyzn. Warto zaznaczyć, że aż 2/3 wskazań dotyczy boiska Orlik. Jednak najważniejszą tendencją, na którą wskazuje analiza danych zaprezentowanych na Wykresie 5, jest skłonność mieszkańców do spędzania czasu na świeżym powietrzu. Jakościowa część badania, a także głębsze przyjrzenie się wskazaniom dotyczącym lokali gastronomicznych, zdradzają jednak prawdziwy sens tych wypowiedzi. W Nasielsku brakują neutralnych miejsc spędzania wolnego czasu wspólnie z innymi, które byłyby niezależne od pogody i pory roku. Niewątpliwie aktywność w przestrzeni otwartej, w tym spacerowanie po mieście i przebywanie w parkach jest istotną potrzebą. Jak pokazuje przykład Kartofliska (67% wskazań wśród odpowiedzi: lokale gastronomiczne), miejsce które jest estetyczne i pozwala na swobodne zachowanie przyciąga ludzi. Rzecz jasna, w przypadku restauracji konieczne jest posiadanie pieniędzy, co wyklucza młodzież i osoby mniej zamożne z tej formy aktywności. Taką niszę, po ewentualnym rozwoju infrastruktury (zapisanym zresztą w strategii rozwoju) mógłby pełnić również NOK. Już dziś 74% odpowiedzi dotyczących ośrodka odnosi się do wizyty w kinie, a nie korzystania z innych elementów oferty. Część jakościowa badania, pokazuje natomiast wysokie oczekiwania dotyczące rozbudowywania oferty pozakinetematograficznej.

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

Większość naszych rozmówców chodzi do lokalnego kina, ceni sobie jakość wyświetlanych filmów jak i szybki dostęp do nowości filmowych³. Dostrzegalna jest zmiana w tym zakresie związana z cyfryzacją *Niwy*. Jednocześnie część z nich ma świadomość, że przy tak małym budynku, jaki posiada NOK, działalność filmowa jest prowadzona kosztem innych wydarzeń czy działań warsztatowych. Do najczęściej wymienianych wydarzeń lub aktywności NOK, w jakich uczestniczą mieszkańcy wymienić należy:

- Kabarety
- Koncerty
- Filmy
- Dni Nasielska
- Złota Nutka
- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy
- Wystawy fotograficzne
- Uniwersytet III wieku
- Dąb Wojciech
- Gala wolontariatu

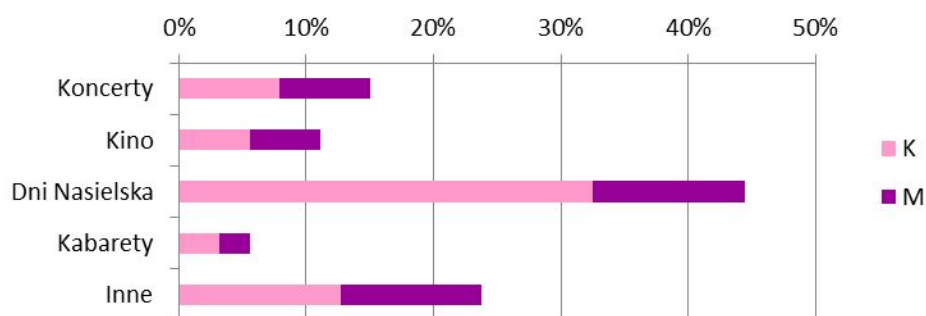
Udział w wydarzeniach wskazanych przez uczestników części jakościowej pokrywa się w znacznym stopniu z informacjami uzyskanymi w badaniu ankietowym. Bezspornym liderem wśród wydarzeń, są Dni Nasielska. Wskazało na nie niemal 50% wszystkich, którzy zadeklarowali uczestnictwo w jakimś wydarzeniu kulturalnym.

---

³ Część młodzieży postuluje wprowadzenie do kina automatu z popcornem i/lub stworzenia kawiarenki przy kinie.

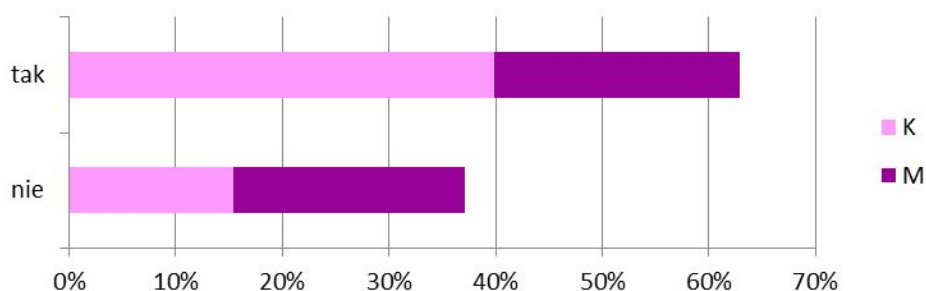
"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

Wykres 6 Typy wydarzeń wskazanych przez osoby deklarujące korzystanie z oferty kulturalnej. n=126

W kategorii INNE umieszczone zostały głównie imprezy plenerowe, co koresponduje z deklaracjami dotyczącymi miejsc, w których mieszkańcy spędzają swój czas wolny. Wśród tych odpowiedzi mieszczą się zarówno te dotyczące imprez sportowych, jak i pikniki rodzinne, dożynki czy zbiórki charytatywne.

Potencjał rozwoju jest dosyć znaczny, bowiem około 1/3 respondentów odpowiedziało, że nie korzysta z oferty kulturalnej na terenie gminy. Zdecydowana jest tu również różnica pomiędzy płciami. Na ten obszar zagadnień rzuca pewne światło informacja z części jakościowej, która pokazuje szeroki zakres ewentualnych działań, które mogłyby znaleźć się w ofercie NOK (por. Działalność/Oferta w rozdziale 3.1.2. Wizja ośrodka kultury)

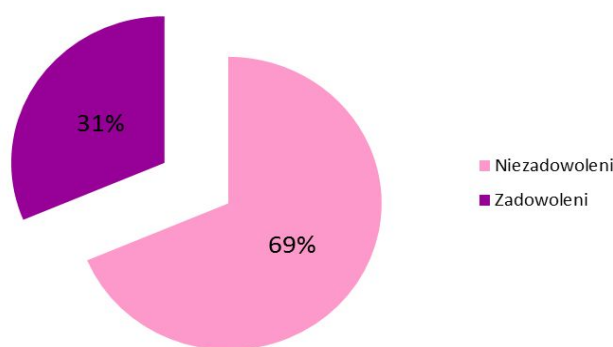
Wykres 7 Udział w wydarzeniach kulturalnych na terenie gminy.

Wśród mieszkańców przeważa także niezadowolenie z oferty dostępnej na terenie gminy. Mogą mieć na to wpływ kwestie wspomnianych już wcześniej punktów odniesienia (okoliczne miasta),

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

ale także pewnym wytłumaczeniem dominacji opinii negatywnych, mogą być wysokie aspiracje powiązane również z żywym przykładem sukcesu, jakim były zmiany dokonane przez NOK w kinie.

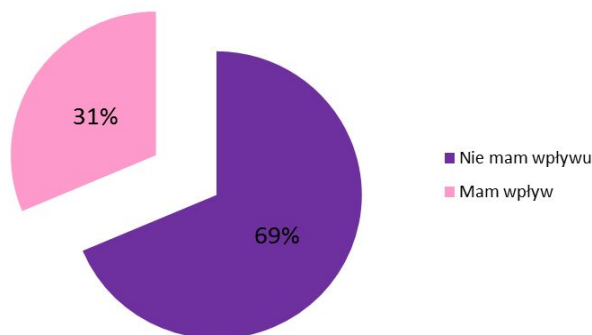

Wykres 8 Zadowolenie z oferty kulturalnej dostępnej na terenie gminy. n=256 (nie wskazano odpowiedzi pustych)

Popularność *Niwy* po remoncie daje mieszkańcom podstawy do formułowania opinii, że rozwój nasielskiej kultury jest możliwy. Kolejnym elementem, który negatywnie wpływa na ocenę oferty jest brak informacji o działaniach prowadzonych na terenie gminy. Jak pokazują wyniki dalszych części badania – zarówno dotyczące już obecnych działań, jak i zainteresowania możliwymi ścieżkami rozwoju, liczba inicjatyw, osób zaangażowanych i znaczących miejsc na terenie gminy jest bardzo duża. W chwili obecnej oferta ta pozostaje rozproszona, a jej wykorzystanie jest nierównomierne i ogranicza się jedynie do wąskich grup znajomych. Być może poziom zadowolenia już dziś mógłby być większy, a oferta w większym stopniu trafiałby w oczekiwania mieszkańców, gdyby mieli świadomość z możliwości dostępnych na terenie gminy. Co więcej, ważną informacją jest również poczucie sprawczości związane z możliwością oddziaływania na ofertę. Niemal 70 % respondentów uważa, że nie ma wpływu na ofertę kulturalną w gminie.

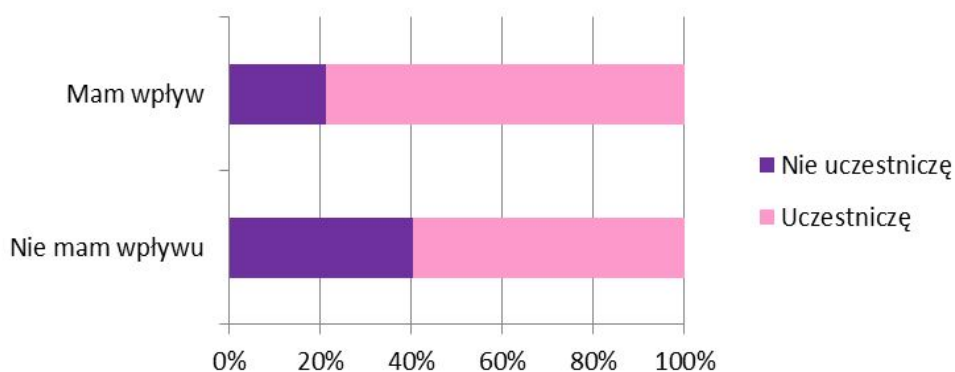

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

Wykres 9 Odsetek osób uważających, że mają wpływ na ofertę kulturalną w gminie

Wydaje się, że co trzeci respondent z poczuciem możliwości zmiany, to dużo. Jednak trudnością jest duże rozproszenie jednostek podzielających te opinie. Jedynym znaczniejszym (choć nie ocenianym w zakresie istotności statystycznej) powiązaniem wydaje się relacja pomiędzy uczestnictwem w wydarzeniach kulturalnych, a poczuciem wpływu na ofertę. Niestety również w tym wypadku duża liczba uczestników ma poczucie, że ich decyzje i postawa nie będzie oddziaływać na kształt działań kulturalnych w Nasielsku.

Wykres 10 Stosunek uczestników i nie uczestników do poczucia możliwości zmiany oferty

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

2.2. Oczekiwania wobec czasu wolnego i Nasielskiego Ośrodka Kultury

2.2.1. Czas wolny

Podczas spotkań diagnostycznych mieszkańcy Gminy Nasielsk zostali poproszeni o opowiedzenie jak spędzają swój wolny czas. Przy czym kategorię czasu wolnego na potrzeby niniejszego badania zdefiniowaliśmy w sposób opisany już w rozdziale 2.2. Dodatkowo staraliśmy się zmapować miejsca aktywności mieszkańców i miejsca spędzania wolnego czasu w różnych formach. Jest to swoiste uzupełnienie i pogłębienie informacji uzyskanych w części ilościowej. Przyniesione poniżej dane uzupełniają opinie respondentów przedstawione na **Wykresie 5**. Podjęliśmy również decyzję, by usunąć z tabeli liczbę wskazań danej formy aktywności czy miejsca podczas warsztatu. Biorąc pod uwagę liczbę uczestników i ich dobór, informacje takie nie dawałyby znaczących informacji.

**KULTURA
DOSTĘPNA**

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

Tabela 1 Formy i miejsca spędzania wolnego czasu wraz z kategoryzacją. Dane zebrane podczas warsztatów badawczych. Nie podawano frekwencji występowania danej odpowiedzi.

KATEGORIA	FORMA SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO	MIEJSCA SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO	GRUPY / OSOBY
Spotkania towarzyskie	Ze znajomymi	Pizzeria	Młodzież gimnazjalna
		Orlik	
		Dom	
		Biedronka	
		Barcelona (parking)	
		Kartoflisko	
	Ze znajomymi, z rodziną	Park miejski	Dorośli
		Nowy Dwór Mazowiecki	
		Kartoflisko	
		Zakątek różności (Cieksyn)	
	Ze znajomymi	dom	Młodzież licealna
		Świetlica w Konarach	
		Biesiadowo	
		Kartoflisko	
		W domach	
Salerno			
Wieża ciśnień w Pieścirogach			
Park w Pieścirogach			
Park przy Kościele			
Odpoczynek	Sen, odpoczynek bierny	Dom	Młodzież, dorośli
Samorozwój	Taniec - tylko w samotności		Młodzież
	Słuchanie muzyki		
	Śpiewanie w samotności		
	Kształtuję swoje opinie		
	rozwijanie talentu		
	kształtuję warsztat teatralny		
	Warsztaty artystyczne		
	Muzyka (granie)		
	Rysuję		
prace manualne			
Uczestnictwo w kulturze	Czytam książki		Dorośli, młodzież

**KULTURA
DOSTĘPNA**

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

	Festiwale teatralne	Warszawa, Gdańsk, Wrocław, Poznań	
	Koncerty		
	Kino	NOK, Warszawa	
	Spacery		
Rekreacja	Wyjazdy do lasu		Głównie dorośli
	Prace domowe/ogród		
	Uprawianie różnych sportów		
Sport	Jazda na rowerze	Pomiechówek, stacja kolejowa	Dorośli, młodzież
	Rajdy rowerowe	Pomiechówek, stacja kolejowa	
	Siatkówka	Hala sportowa	
	Kajaki	Wkra	Młodzież
	Gra w piłkę	Łąki, Podwórka	
	Siłownia		
Działalność publiczna	Działalność społeczna		Dorośli, młodzież
	Animacje teatralne		
Świat wirtualny	Gra w Counter Strike'a	Dom	Młodzież
	Spędzanie czasu przy komputerze		
	Internet		
Zakupy	Zakupy		Dorośli, młodzież
	McDonald's		

Podstawowa kategoria dotycząca sposobów, w jaki mieszkańcy spędzają czas wolny, to zajęcia towarzyskie, których głównym celem jest spędzanie czasu z przyjaciółmi, znajomymi lub rodziną. Podstawową przestrzenią jest dom, chociaż dominował on raczej w wypowiedziach w grupie najmłodszej i najstarszej. Wśród młodzieży ze szkół średnich, nie pojawił się. Istotne są lokale gastronomiczne – co warto podkreślić, są one raczej pretekstem do spotkania, a nie realizacją potrzeb żywieniowych. Jest to związane z opisanymi już wcześniej poszukiwaniami miejsca spotkań niezależnego od pogody, ale też nie zobowiązującego do wzajemności – wizyt, zaproszeń i innych form odwzajemnienia. Wśród młodzieży bardzo ważne są przestrzenie publiczne, nie znajdujące się pod kontrolą innych osób: parki (Miejski, przy Kościele, Pieścirogi),

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

charakterystyczne miejsca (Wieża ciśnień w Pieścirogach) czy obiekty o innych funkcjach, przy których jednocześnie można się spotkać i obecni są rówieśnicy (Orlik, Biedronka, Barcelona czyli lubiany przez młodzież parking).

Kolejną kategorią są zajęcia samorozwojowe, często ukierunkowane na rozwój artystyczny. Istotą tej formy spędzania wolnego czasu jest robienie czegoś dla siebie samego. Często realizowanie pasji, o której rzadko mówi się publicznie, a jeszcze rzadziej prezentuje się efekty takiej działalności.

Wśród zajęć kulturalnych, dominuje kino. Ważna jest tu zarówno możliwość korzystania z nowej i wysoko ocenianej oferty NOK, ale także możliwość dojazdu do Warszawy. Stosunkowo często wskazywano również czytanie książek, co koresponduje również z wysoką pozycją biblioteki miejskiej, jako istotnej instytucji, docenianej również ze względu na jej działania społeczne i animacyjne. Co ciekawe, wyniki badania jakościowego odbiegają tutaj znacząco od ogólnej tendencji widocznej w badaniu ankietowym. Ma to jednak zapewne związek z kontekstem, w jakim wywoływano deklaracje. Sytuacja warsztatu sugerowała brak anonimowości.

Bardzo ważne są pokrewne sobie kategorie:

rekreacja – to przede wszystkim możliwość wykorzystania przyrody otaczającej miasto. Jednocześnie podkreślany jest niedobór miejsc do spędzania czasu wspólnie z innymi w samym mieście, które byłyby bezpłatne. Brakuje też możliwości spędzenia czasu niezależnie od rodziny.

sport – dominuje jazda na rowerze (ponownie walory przyrodnicze), ale czasem też konieczność jak dojeżdżanie do stacji kolejowej. Informatorzy zwracają też uwagę na braki infrastrukturalne: niedobór stojaków i miejsc, gdzie bezpiecznie można zostawić rower, a także bardziej poważnych – jak brak ścieżki rowerowej do stacji kolejowej. Punktami istotnymi dla działalności sportowej są Orlik i hala sportowa, jednak tutaj podkreślane są trudności z rezerwacją miejsca lub konieczność wnoszenia wysokich opłat.

Wśród odpowiedzi pojawiają się także działalność publiczna, przybierająca różne wymiary. Są to aktywności animacyjne/kulturalne, czasem działalność w organizacjach pozarządowych lub

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

kościelnych, a także organizacja zajęć sportowych. Wskazania dotyczące tego aspektu pojawiają się wielokrotnie i w różnych kontekstach.

Informatorzy wskazali również na działania w sieci między innymi w internetowych grach zespołowych takich jak Counter Strike.

2.2.2. Wizja ośrodka kultury

Mieszkańcy Gminy Nasielsk uczestniczący w badaniach mieli także możliwość zaprojektowania swojego „wymarzonego” domu kultury. Zestawione opinie i pomysły posłużyły do opracowania rekomendacji do zaprogramowania kierunków zmian Nasielskiego Ośrodka Kultury. Poniżej przedstawiamy wykaz zebranych opinii, w podziale na różne kategorie interpretacji. Pośród wypowiedzi mieszkańców, można wyróżnić różne poziomy refleksji i oczekiwań wobec NOK. Są to zarówno wartości i idee, na których powinna być budowana codzienna oferta, kwestie infrastrukturalne, ale także estetyczne, programowe czy też wskazanie grup docelowych, które powinny znaleźć dla siebie miejsce w ośrodku.

FILOZOFIA DZIAŁANIA:

„Miejsce dla wszystkich!”

NOK otwarty na współpracę ze szkołami

NOK otwarty na współpracę z biblioteką

NOK otwarty na współpracę z lokalnym Orlikiem

NOK udostępniający swoją ofertę młodzieży spoza Nasielska (otwarcie filii i/lub działania animacyjne realizowane poza siedzibą)

Poprawa komunikacji pomiędzy sołectwami w celu ułatwienia mieszkańcom całej gminy korzystania z oferty NOK

Otwarcie NOK na możliwość współorganizacji działań przez młodzież – podejście partycypacyjne

Zaangażowanie w tworzenie oferty NOK aktywnych mieszkańców gminy

Otwarty na inicjatywy organizacji pozarządowych

Dający przestrzeń dla pasjonatów różnych dziedzin do rozwijania swoich zainteresowań

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

ADRESACI:

NOK powinien mieć w ofercie działania adresowane zarówno do różnych grup wiekowych (dzieci, młodzież, osoby wieku produkcyjnym, seniorzy) jak projekty międzypokoleniowe (np. dla rodziców i dzieci; dla młodzieży i seniorów), w tym przede wszystkim na osobny dotychczas korzystające z oferty w sposób sporadyczny:

- Rolnicy
- Osoby niepełnosprawne
- Młodzież gimnazjalna
- Nauczyciele
- Osoby ubogie
- Rodzice małych dzieci

DZIAŁALNOŚĆ/OFERTA

Mieszkańcy widzą działalność NOK bardzo szeroko. Mieszczą się tu zarówno działania stricte kulturalne, organizacja wydarzeń, edukacja kulturalna, jak i wychodzenie poza tradycyjnie rozumianą działalność ośrodków kultury. W szczególności proponowane były:

- Projekty historyczne
- Zajęcia plastyczne
- Zajęcia taneczne (towarzyski, współczesny)
- Zajęcia hip-hop
- Zajęcia fitness
- Nauka Zumby
- Warsztaty teatralne
- Warsztaty sztuk walki
- Zajęcia fotograficzne
- Nauka gry na różnych instrumentach

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

Nauka śpiewu

Szachy, warcaby, gry planszowe

Warsztaty szydełkowania

Warsztaty kuglarskie

Różnorodne zajęcia adresowane do osób starszych

Organizacja przeglądu młodych talentów (mieszkańców gminy)

Utworzenie sceny otwartej dla amatorskich zespołów

Zajęcia kulinarne

Spotkania historyczne (np. ze starszymi mieszkańcami gminy)

Kółka artystyczne

Kółka zainteresowań

Wystawy twórców lokalnych

Wystawy twórców z zewnątrz (spoza Nasielska)

Organizacja spotkań z „ciekawymi ludźmi” (politycy, sportowcy, podróżnicy, aktorzy)

Prezentacja prac uczestników grup warsztatowych

Stworzenie miejsca (przestrzeni) otwartej prezentacji

Organizacja warsztatów malowania murali

Warsztaty nagrywania filmów krótkometrażowych

Organizacja spotkań z olimpijczykami (w szczególności z osobami urodzonymi w gminie Nasielsk)

Projekcje filmowe połączone z prelekcjami/DKF-em

Przedstawienia teatralne - gościnne występy innych teatrów

Organizacja wycieczek krajoznawczych po okolicy (w tym rowerowych)

Organizacja wyjazdów do innych miast w celu korzystania z oferty kulturalnej (teatry, muzea)

Zorganizowanie w NOK centrum finansowania projektów kulturalnych (organizatorzy: organizacje pozarządowe, grupy nieformalne)

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

INFRASTRUKTURA ORAZ ORGANIZACJA PRZESTRZENI NOK

Zdaniem mieszkańców Nasielski Ośrodek Kultury powinien posiadać następujące przestrzenie, wyposażenie oraz zasoby osobowe:

- Sala warsztatowa
- Sala taneczna (z lustrami)
- Studio nagrań
- Sala prób
- Przestrzeń wystawiennicza
- Przestrzeń dla kół zainteresowań
- Przestrzeń koncertowa
- Sala teatralna
- Sale przystosowane do prowadzenia zajęć
- Pracownia fotograficzna
- Kręgielnia
- Plac zabaw przyległy do NOK
- Wypożyczalnia sprzętu do nordic walking
- Ogólnodostępne wi-fi
- Kawiarenka (miejsce spotkań)
- Instrumenty muzyczne z możliwością ich wypożyczenia
- Wykwalifikowani instruktorzy
- Psycholog
- Doradca zawodowy

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

PROMOCJA

W celu poprawienia działań promocyjnych NOK i zwiększenia skuteczności w docieraniu z informacją do jak największej liczby mieszkańców zaproponowano następujące rozwiązania:

- Informacja docierająca do odbiorców
- Plakaty w miejscach, w których spotykają się mieszkańcy (instytucje, szkoły)
- Promocja przez radio Diecezji Płockiej
- Lokalna bezpłatna broszurka z wydarzeniami
- Poprzez sołtysów
- Zawieszanie banerów
- Poprzez prasę lokalną
- Komunikacja przez portale społecznościowe

GRUPY NIE KORZYSTAJĄCE Z OFERTY NOK

- Rolnicy – nie mają czasu
- Mieszkańcy wsi – słaby dojazd
- Osoby pracujące poza Gminą Nasielsk
- Seniorzy
- Osoby z niskimi dochodami
- Osoby w wieku produkcyjnym
- Osoby nie przywiązujące wagi do rozwoju kulturalnego
- Osoby niepełnosprawne – ograniczona możliwość korzystania z samej oferty, ale także trudności w dojechaniu do NOK

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW OGRANICZAJĄCE UCZESTNICZENIE W OFERCIE NOK

Uprawianie sportu

Rekreacja (wycieczki piesze, rowerowe)

Spędzanie wolnego czasu na działkach

Korzystanie z oferty kulturalnej w innych miejscowościach

Spędzanie czasu w centrach handlowych

3. Potencjał rozwoju kultury w gminie

Na terenie gminy Nasielsk, główną instytucją prowadzącą działania kulturalne jest Nasielski Ośrodek Kultury. Jest on rozpoznawalny, a w związku z pomyślnie przeprowadzoną modernizacją kina *Niwa*, jest to instytucja, która obecnie wzbudza nadzieje mieszkańców. Nie jest to jedyny podmiot, którego działania zwracają uwagę. Mieszkańcy wskazują również na Bibliotekę Miejską i szkoły, jako miejsca ważne, natomiast skojarzenia z nimi nie są jednoznaczne. Co więcej, wydaje się, że brak wskazywania ich w ilościowej części badania, w której respondenci posługiwali się węższą definicją kultury, oznacza wyraźną dominację NOK w rozpoznawalnej ofercie kulturalnej.

Dla uczestników części warsztatowej, bardzo ważne było również podkreślenie potencjału całej gminy. Z perspektywy analizy całego materiału badawczego, można jednoznacznie wskazać na wysoki potencjał kulturalny Nasielska i okolic. Podkreślić jednak należy, że jest on rozproszony, a pełne wykorzystanie uniemożliwione jest przez brak komunikacji i skutecznego wykorzystania dostępnych już środków, takich jak np. lokalna prasa.

Przykładem nieskutecznego przepływu informacji, może być deklarowane podczas jednej z sesji warsztatowej zainteresowanie zajęciami teatralnymi, których brak został wskazany jako słabość ośrodka. Podczas kolejnych sesji pojawili się przedstawiciele lokalnej organizacji, która prowadzi działania edukacji teatralnej oraz warsztaty teatralne, zapraszając jako prowadzących instruktorów z terenu całego kraju. Okazuje się, że część niedoborów może zostać zaspokojona lokalnie, bez uruchamiania dodatkowych nakładów. Zasoby wymienione podczas spotkań warsztatowych zamieszczamy w **Tabeli 1**, zdajemy sobie jednak sprawę z faktu, że lista ta może być niepełna. Jednocześnie dziwić może charakter tego, co uznane zostało za potencjalnie możliwe do wykorzystania. Wynika to jednak z faktu, że proszeni o pomoc mieszkańcy samodzielnie podczas warsztatu zdefiniowali kulturę w sposób szeroki, opierając się na działaniach wspólnotowych, z pogranicza wielu dziedzin i dyscyplin. Ta różnorodność, a także

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

wskazanie potencjałów na terenie wielu miejsc w gminie, a nie tylko w Nasielsku utwierdza nas w przekonaniu o słuszności pozytywnej oceny o potencjale kulturalnym okolicy.

**KULTURA
DOSTĘPNA**

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

Tabela 2 Zasoby kulturalne gminy Nasielsk wskazane przez uczestników warsztatów

Zasoby i miejsca z potencjałem	Charakter
NASIELSK	
Park Miejski	Miejsce
Orlik	Instytucja, miejsce
Skwer im. Jana Pawła II	Miejsce
Sad parafialny	Miejsce
Kartoflisko	Podmiot indywidualny
Stary Młyn	Podmiot indywidualny
Biesiadowo	Podmiot indywidualny
Aksamitka	Podmiot indywidualny
Palladium	Podmiot indywidualny
Salerno	Podmiot indywidualny
Skate park	Instytucja, miejsce
Świetlice wiejskie	Instytucje
PIĘŚCIROGI	
Wieża ciśnień	Instytucja, miejsce
Park	Miejsce
CIEKSYN	
Zakątek Rozmaitości	Podmiot indywidualny
KOSEWO	
Park w Kosewie	Miejsce
MIĘKOSZYN	
Stawy, łąki w Miękoszyn	Miejsc
PSUCIN	
Świetlica	Miejsce, Instytucja
NUNA	
Parafia	Instytucja
Budynki po dawnej szkole	Instytucja
KRZYCZKI	
Budynki po dawnej szkole	Instytucja, miejsce
CHRCYNNO	
Lotnisko w Chrcynnie/Aeroklub	Instytucja, miejsce
Centrum Edukacji Chrcynno	Instytucja
PAULINOWO	
Żwirownia w Paulinowie	Instytucja

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

4. Podsumowanie

Udział w działaniach NOK ograniczony jest przede wszystkim trudnościami infrastrukturalnymi. Przez to instytucja kojarzona jest w głównej mierze z kinem, które jest przykładem sukcesu i miarą potencjału, jaki zgromadzony jest w Nasielsku. Spośród stałych działań prowadzonych przez ośrodek, to kino Niwa jest podstawową atrakcją. Pozostałe okazje do odwiedzin w NOK również miały charakter wydarzeń jednodniowych (lub dwudniowych jak Dni Nasielska). Są to wydarzenia wykorzystujące potencjał obecnej sali. W ofercie odczuwalny jest niedobór działań o charakterze ciągłym i zajęć specjalistycznych. Dobrze wspomiane warsztaty muzyczne, obecnie nie odbywają się w związku z renesansem kina, w którym o wiele częściej wykorzystywana jest obecnie sala.

Brak przestrzeni to jednak nie jedyne ograniczenie. Uwagi wymaga system informowania mieszkańców o wydarzeniach i możliwościach prowadzenia aktywności kulturalnej w ich najbliższym otoczeniu.

W konsekwencji podstawowe oczekiwania wobec doku kultury, który jest w Nasielsku potrzebny, to poprawa infrastruktury i możliwość korzystania z różnych zajęć twórczych: plastycznych, muzycznych, kółek zainteresowań. Dom kultury zdaniem mieszkańców powinien pełnić funkcję nie tylko placówki edukacji kulturalnej czy miejsca, w którym można spotkać się ze sztuką. Powinien być ich zdaniem miejscem otwartym, forum na którym można prezentować własne osiągnięcia i działania. Powinien być miejscem spotkań – do przyjscia powinny zachęcać: obecność ciekawych ludzi (w tym mieszkańców Nasielska z osiągnięciami w sporcie i kulturze), osób, które znają lub pamiętają historię miasta. Ze względu na dobre skojarzenia i neutralność, jest to również miejsce, w którym mogliby być obecni na dyżurach doradcy zawodowi lub psycholodzy. Przede wszystkim jednak powinno być to neutralne miejsce, w którym można po prostu być, nie koniecznie wnosząc opłatę. Miejsce, do którego można przyjść, spotkać znajomych lub innych mieszkańców, którzy chcieli po prostu posiedzieć poza domem, a osobiście uważają, że park i ławka to miejsca źle kojarzone, lub aktualnie niedostępne ze względu na

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

pogodę.

Działania te wpisują się w przygotowaną w roku ubiegłym gminną strategię rozwoju. NOK może być jednym z kluczowych aktorów realizacji zapisanych w niej celów. Przemawia za tym nie tylko status podmiotu organizowanego przez władze samorządowe, ale przede wszystkim jego neutralność i pozytywny odbiór wśród mieszkańców. Jest to podstawowy kapitał, który pozwoli naszym zdaniem na uruchomienie potencjałów rozwojowych gminy Nasielsk.

4.1. Rekomendacje

1. **Gmina Nasielsk ma bardzo duży potencjał – prowadzonych jest wiele, różnorodnych działań.** Zaangażowanych w ich przygotowanie jest wiele podmiotów. Po uwzględnieniu liczby mieszkańców, a także bliskości dużych ośrodków miejskich, konieczne jest albo sprofilowanie działalności i kształtowanie strategicznej, kulturalnej specjalizacji wewnątrz gminy, tak by działania nie dublowały się. **|SPECJALIZACJA|**

2. **Prowadzone działania rzadko się przenikają i nie są ze sobą zintegrowane.** Prowadzące je osoby nie zawsze wiedzą o wszystkich działaniach. Konieczne jest stworzenie stałego forum wymiany informacji pomiędzy liderami lokalnymi. Centrum informacyjnym dla liderów, animatorów, ale też osób incydentalnie chcących przeprowadzić jakieś działanie, powinien być NOK. Nie wymaga to inwestycji w infrastrukturę, a w szybkim czasie przyczyni się do wzmocnienia aktualnie prowadzonych działań dzięki współpracy pomiędzy podmiotami. **|INTEGRACJA ŚRODOWISKA|**

3. **NOK posiada niewystarczającą infrastrukturę,** jednak niektóre działania mogą być prowadzone już w krótkiej perspektywie czasowej jeśli rozwinię się filozofię współpracy z innymi podmiotami przy współpracy z Ośrodkiem. Wydaje się, że konieczne jest zacieśnienie współpracy ze wszystkimi szkołami, Orlikiem i przedstawicielami niezależnych inicjatyw. NOK powinien pełnić rolę koordynatora i spinać działania projektowe inicjując je, a następnie

"Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2015"

organizując podsumowania/wydarzenia finałowe (odpowiada to obecnym możliwościom i doświadczeniu kadry ośrodka, która aktualnie organizuje tego typu wydarzenia). **|NOK JAKO LIDER PROJEKTÓW|**

4. **NOK posiada niewystarczającą infrastrukturę.** W związku z tym całą społeczność gminy czeka intensywna praca nad pozyskaniem zewnętrznych środków na rozbudowę ośrodka. Społeczny ruch na rzecz budowy centrum kultury, będące nowym społecznym centrum miasta i gminy, może być inicjatywą, która uruchomi pozytywne procesy w społeczności. **|SPOŁECZNY RUCH ROZBUDOWY NOK|**

5. NOK wykorzystując potencjał prowadzonej przez siebie gazety, ma potencjał do stania się liderem w gromadzeniu i przekazywaniu informacji o działaniach kulturalnych w gminie. Przy ograniczonych możliwościach kadrowych, Ośrodek mógłby zaangażować do tych działań wolontariuszy z grup młodzieżowych. Odpowiadałoby to na potrzebę organizacji miejsca spotkań dla młodych i celom strategicznym gminy. Skupienie wokół Ośrodka grupy zaangażowanych mieszkańców, może być jednym z ważnych kroków przy organizowaniu społecznego poparcia dla rozbudowy infrastruktury kulturalnej. **|DZIENNIKARSTWO SPOŁECZNE|**